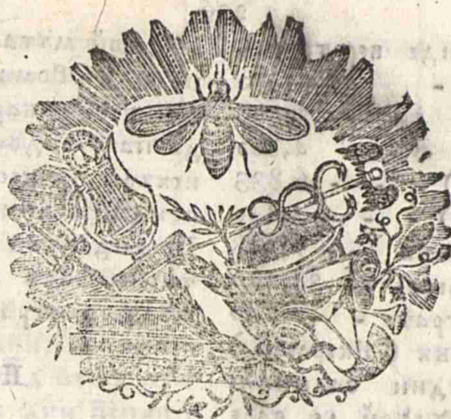
Но. 59

Ꙗшїй: 19 декемврїе 1829

АЛБИНА РОМѪНЕАСКЪ

ГАЗЕТЪ ПОЛИТИКО-ЛИТЕРАЛЪ

ОДЕСА

Жꙋрналꙋл де Одеса дин 16 ноемврїе трекꙋт, кꙋпринде ꙋрмъторюл артикꙋл деспре статистика Басарабїей.

Ꙋн жꙋрнал дин челе май прецꙋите ши вредник асе прецꙋи дин але Еврѡпей: Бꙋлетинꙋл щїинцелор географиче: том 5 анꙋл 1825 фоїа 87 аꙋ пꙋбликат сꙋпт титлꙋ де: Окире асꙋпра провинцїей Басарабїей, ѡ прескꙋртаре а ꙋнꙋй артикꙋл дин газета рꙋсаскъ де Москва нꙋмитъ Весникꙋл Еѵропей 1816 прин Дн҃. Шостак,

Ячѣстъ прескꙋртаре зиче къ ,, атꙋнчѣ кѫнд саꙋ ꙋнит Басарабїа кꙋ Россїа де абїе кꙋприндѣ 4000 лъкꙋиторю, іаръ астъзй дꙋпъ ревизїа фъкꙋтъ прин орѫндꙋирѣ Домнꙋлꙋй гꙋбернатор Контеле Воронцов се сокотеск май мꙋлт де 8000 лъкꙋиторй ‘‘

Ной нꙋ авем де фацъ артикꙋл поменит дар сѫнтем ꙟкрединцацй, къ Дн҃. Шостак наꙋ пꙋтꙋт фаче ѡ аша грешалъ пре кꙋм ни ѡ аннинъ тълмъчиторюл. Ной пꙋртѫнд маре прецꙋире кътръ пꙋбликъторїй Бꙋлитинꙋлꙋй щїинцелор географиче кредем къ ачел нꙋмър де 4000 лъкꙋиторй ай Басарабїей ла анꙋл 1812 ши де 8000 ла 1825 ар фи ѡ грешалъ типографикъ ши спре аѡ доведи нꙋ требꙋе, декѫт а арꙋнка окїй асꙋпра хърцей Басарабїей че кꙋпринде ла 38,500 версте патрате адекъ 786 миле географиче квадрате ши дакъ пе ачѣстъ ꙟтиндере ар лъкꙋи нꙋмай 8000 оамений-ар фи аиче ѡ адевъратъ пꙋстїетате (*)

Врѫнд а ꙟтимпина амъцирѣ чи поате прічинꙋи ачест артикꙋл ши авѫнд ꙟтърꙋрѣ де скопос ка съ ꙟдрептезꙋ иделе ръtъчите че ар пꙋрта чинева асꙋпра Россїей сꙋпꙋн -четиторилор ноштрй кꙋноштинца че аре Гꙋвернꙋл Басарабїей деспре нꙋмърꙋл лъкꙋиторилор съй, карїй ла анꙋл 1823 ши ла 1827 саꙋ афлат а фи 106,062 фамилїй, іаръ сꙋфлите песте 600,000, ши анꙋме лъкꙋитоаре прин тѫргꙋрй - - - фамилїй - - - 12,490

Пе мошїиле Короней - - - - -	6,178
Колонїй стреине - - - - - - -	7,392
Пе мошїй партикꙋларе - - - -	75,767
Циганй - - - - - - -	707
Алте класе де оамений сꙋпꙋсе бирꙋлꙋй:	3,528
сома - - -	106,062
Кътръ ачестїа се май сокотеск ꙟкъ не ꙟсꙋрацй - - - - - - -	1,770

Іаръ пъмѫнтꙋл Басарабїей се ꙟпърцеще ꙟн 6 цинꙋтꙋрй.

(*) Ачест фелю де грешеле статистиче се ꙋрмѣзъ ꙟмꙋлте типърирй ши кꙋ попꙋлацїа прінцїпатꙋрилор ноастре.

Ꙟнꙋме Орхеюл чи кꙋпринде версте пътрате . - . - . - 6,510
Ешїи - - - 7,568
Хотинꙋл - - - 4,800
Исмаилꙋл - -(сиилꙋ) - - - 6,833
Бендерюл - -(тигине) - - - 5,440
Акерманꙋл - (четатѣ албъ) - - 7,328
Кареле фак версте пътрате престе тоⷮ 38,469
Іаръ миле географиче пътрате - - 786

Ꙟцинꙋтꙋл дела четатѣ албъ (Акерман) ла анꙋл 1826 сау скос дин салиниле (окниле) 7 милїоане пꙋдꙋрй де саре ши дꙋпъ сокотѣла администрацїей салинилор (окнилор) де аколе дин лакꙋриле цинꙋтꙋлꙋй де Акерман сар пꙋте скоате пе анꙋ ла 50 милїоане пꙋдꙋрй де саре .

Капитала цинꙋтꙋлꙋй де Орхей ши атоатей провинцїй Есте Кишинъꙋл (дела къшла ноꙋъ сѣꙋ кашꙋ ноꙋ орй каса ноꙋъ нꙋмит къшиноꙋ ши де стрѫинй чи наꙋ пе ъ ши пе ѫ зис кишинъꙋ) аре лѫкꙋиторй. - - - - - 19,500

Тѫргꙋл Бълцилор (дела балтъ) капитала цинꙋтꙋлꙋй де Ешй - - 7,000
Хотїнꙋл сѣꙋ Котїнꙋл (дела Котїс доⷨниторюл пре кꙋм се паре) аре - - 8,000
Исмаилꙋл сѣꙋ Сиилꙋл ши Омилꙋл аре - - - 12,500
Бендерюл сѣꙋ Тигине ши Тибине аре 4,700
Акерманꙋл сѣꙋ четатѣ албъ аре 1,260

Т Ꙋ Р К І А

Кꙋрїерюл де Смирна ꙟщїинцазъ дела инсꙋла Сира дин 12 окто. къ Контеле Авгꙋстин Каподистрїа ар фи плънꙋит а фаче ꙟ Лепанто афаръ дин Морѣ ꙋн палат дꙋпъ мода Енглизѣскъ ши ѡ казармъ ꙟкъпътоаре де 2000 ѡщенй. Ꙟ Мегара апроапе де Атина сар фи адꙋнѫнд трꙋпе сꙋпт нꙋме де асе алкътꙋи ѡ табъръ де инстрꙋкцїе, аиче Генералꙋл Трецел, деректорꙋл ꙟвъцътꙋрей трꙋпелор регꙋлате гречещй, ар фи мерс кꙋ доꙋъ баталїоане дин 500 инщй, кꙋ ꙋн Ескадрон де кавалерїе дин 90 инщй ши кꙋ 170 артилерищй, ши 4 бꙋкъцй де артилерїї; скопосꙋл Експедицїей се паре а фи атакꙋл че сар кꙋцета асъ вре фаче ꙟпротива Атичей сѣꙋ а Негропонтꙋлꙋй. Гꙋвернꙋл греческ аре ашй мꙋта ꙟкꙋрѫнд резиденцїа ла Неаполи де Романїа. Президентꙋл кꙋџетъ дꙋпъ скимбарѣ ꙟтърителор трактатꙋрй де паче а адꙋна конгресꙋл нацїонал ши а искъли протестꙋл фъкꙋт асꙋпра оаре кърора кондицїй дин протоколꙋл дела 22 мартїе. Президентꙋл воеще де мꙋлт а фаче паретисис фъръ ꙟсъ аисъ прѣпꙋне чева май мꙋлт пентрꙋ ачѣста .

ПАРИС 3 ноемврїе

Краюл ши Крѫиса де Неаполе ꙟпреꙋнъ кꙋ Принцеса Дона Марїа Кристина аꙋ сосит ла Барцелона, ораш ꙟ Спанїа кꙋ лиман пе Медитеранїе.

Фїйка дикефалъ, кꙋ акърїѧ черчетаре се ꙟделетничѣ Физеологистїй ностри де доꙋъ лꙋнй, аꙋ мꙋрит ꙟ ꙋрма ꙋней слъбъчꙋнй де карѣ пътимѣ Рита де вро кѫтева зиле. Динтрꙋ ꙟчепꙋт Кристина нꙋсе пърѣ а сꙋфери сѣꙋ а ꙟпъртъши ла ачѣстъ слъбъчꙋне, іа шаꙋ пъстрат вїошїѧ са пънъ ꙟминꙋтꙋл морцей сꙋрорей сале; ачѣста ꙟсъ абїе аꙋ ꙟчепꙋт а нꙋмай трѫи, кѫнд ши Кристина сау съвѫршит ꙟтрꙋ ачелаш време.

Дескизиндꙋсе трꙋпꙋл ачестей фїйче ꙟ фїинца мъдꙋлърилор ꙋней Комисїй нꙋмите де кътръ академїа Крѫѧскъ де медицинъ, и сау афлат ꙟ пїепт плꙋмѫниле ꙟтрецй ши де ѡ алкътꙋире ꙟдестꙋл регꙋлатъ, авѫнд фїеш каре але сале сꙋпт ѡ ꙟвълитꙋръ; сау афлат доꙋъ инимй ꙟпреꙋнате фїинд ꙟвїацъ, бътъиле лор ꙋрма де ѡ датъ, пентрꙋ ачѣста кѫнд вїаца аꙋ ꙟчетат ла Рита, ши Кристина аꙋ требꙋит съ моаръ, мишкъриле ꙋнїѧ фїинд зътикните прин мишкарѣ челѧлалте. Органеле мистꙋирей Ера асеминѣ ꙟдоите, асеминѣ сау афлат дой фикацй, легацй ꙟсъ ꙟтрꙋнꙋл. Мꙋлте алте стърй ꙟпрецꙋр але ачестей аместекате организацїй фак кꙋноащерѣ ачестей фїйче кꙋ доꙋъ капите фоарте ꙟтересантъ пентрꙋ фолосꙋл щїинцелор.

СПАНІА 15 Ноем:

Ꙟ Спанїа ла анꙋл 1469 ꙟсоциндꙋсе Фердинант Домниторюл Арагонїей кꙋ Исабе-

ла Домнитоарѣ Кастилїей ши ꙟвингѫнд пре Краюл Моамета дин Гранада Абдала, опре астѫнџе Моаметанисмꙋл дин тоатъ Испанїа, акърора моаметаний стъпѫнире се ꙟтинсесе аиче трекѫнд дин Африка ѫнкъ ꙟн а опта сꙋтъ прин калифатꙋл Омазилор ꙟтродꙋсе нꙋмитꙋл Фердинант о комисїе черчетътоаре ши педепситоаре асꙋпра ачестор моаметаний, ꙟмпротивничилор крещинътъцей нꙋминдꙋо сфѫнтъ инквизицїе (черчетаре), кѫнд атѫт пентрꙋ интерирѣ моаметанилор дин Испанїа кѫт ши ꙟтродꙋчерѣ ачестей инквизицїе къпътъ Краюл де Спанїа Фердинант ла 1492 титлꙋ де католик. Ачѣстъ инквизицїе, стѫнгѫндꙋсе моаметанисмꙋл дин Испанїа, ꙟтинсе лꙋкрърилe сале кꙋ мꙋнчий ши ардерий нꙋмите аꙋто да фе (актꙋрий де крединцъ) ши асꙋпра крещинилор чи сар фи пърꙋт афи ꙟпротивничий католичисмꙋлꙋй. Ла анꙋл 1788 ꙟпърѫцинд Карол ал 5 ле Краюл Испанїей прин стрикарѣ флотей сале лѫнгъ промонторїа сфѫнтꙋлꙋй Вичент стрꙋнчинѫдꙋисе ши негоцꙋл, акърꙋїа чѣ май маре парте о апꙋкъръ бирꙋиторїй ши стрикъторїй флотей сале Енглежїй, ла 1808 нꙋмитꙋл Карол ал Испанїей ꙟвинс май ꙟтѫю де Францꙋжий, кълкъторїй ꙟстатꙋлсеꙋ, сꙋпт оаре каре ꙟкꙋркате кондицїй депꙋинд ши корона Спанїей, ꙟмпъратꙋл Францїей Наполеон о деди фръцинисъꙋ лꙋй Иосиф, фостꙋлꙋй пѫнъ атꙋнче Краюл Неаполей. Яръ ла 1814 дꙋпъ къдерѣ лꙋй Наполеон ꙟкоронѫндꙋсе Краю де Испанїа Фердинант ал 7, фїюл депꙋсꙋлꙋй Карол ачеста ꙟтродꙋкѫнд конститꙋцїа де майнаинте ꙟтродꙋсе ши инквизицїа пре карѣ Гꙋвернꙋл Францꙋзеск о лепъдасе, дечи кꙋ ачѣстъ фаптъ а лꙋй Фердинант ничй де кꙋм ꙟмпъкѫндꙋсе Спанїолїй, карїй кꙋ атѫта бърбъцїе се лꙋптасе ꙟпротива Францꙋжилор пентрꙋ либертатѣ ши къпътарѣ векюлꙋй лор Краю, ла 1820 се ребелиръ асꙋпръй, дрепт каре Фердинант спре ай ꙟпъка дисрѫдикѫнд ши ел инквизицїа ли нтъри ши конститꙋцїа, алкътꙋитъ ла 1812 дела Кортес (аша се нꙋмеще ꙟн испанїа старѣ нобилилор) че ачещїа не ꙟпъкѫндꙋсе нꙋмай кꙋ атѫта ши воинд а мърџини кꙋ тотꙋл пе Краю, ла 1823 ꙟтрѫнд ощириле Францꙋзещй ꙟ Испанїа сꙋпт команда Архидꙋкꙋлꙋй де Ангꙋлеме ши ꙟфрѫнгѫнд пре ребелй мѫнтꙋи пре Краюл, кареле апой педепсиндꙋй пре мꙋлцй осѫнди ши ла ꙟкисоаре пѫнъ астъзй. Яръ акꙋм дꙋпъ ꙟщїинцъриле дела 3 ноемврїе ꙟхарꙋл сървърий кꙋнꙋнїей сале кꙋ Принцеса Кристина фїйка Краюлꙋй де Неаполй, врѣ краюл Спанїей ада амнистїе (Ертаре) ꙟкиселор персоане че авꙋръ аместек ла поменита апостасїе, афаръ 1 де шефїй апостасїей ꙟн инсꙋла Леон кѫнд ла 1 Ианꙋарїе 1820 се проклама конститꙋцїа. 2 Ачїй карїй ꙟ Мадрит ла 7 мартїе а ачелꙋїаш ан ꙟдаторѣ пе Краюл се џꙋре конститꙋцїей, 3 Ачїй карїй пꙋнѣ ꙟнаинте ши сприжинѣ ꙟ Кортес дела Савила депꙋнерѣ Краюлꙋй.

Краюл кареле фоарте мꙋлт се ꙟделепничеще кꙋ пꙋнерѣ требилор статꙋлꙋй сеꙋ ла кале, ꙟ зилиле ачесте ꙋнꙋй министрꙋ карилe лꙋкра ꙟпреꙋнъ кꙋ дѫнсꙋл тѫнгꙋиндꙋсе де фїинца атѫтор интрицй ши етерїй, астꙋпѫндꙋй гꙋрай зисе „декъ ной нꙋ невом сфѫрши кꙋ еле, се вор сфѫрши еле кꙋ ной.“

АМЕРИКА СПАНИОАЛЪ

Генералꙋл Барадас комендантꙋл експедицїей спанїолещй че дескъркасъ пе цермꙋрїй Мезикꙋлꙋй, аꙋ ꙟкеїет кꙋ Генералꙋл Мезика Сантана о капитꙋлацїе ла 11 септемврїе, ꙟпꙋтерѣ кърїа пъмѫнтꙋл Мезикан се дешартъ де кътръ Спанїолй, ши ачещїа се вор тримите ярѫш ла Хавана.

ꙟ Генерала квартиръ дела Пꙋебло Веїо де Тампико ла 11 сеп: 1829, Генералꙋл Маїор Педро Ландеро, колонелꙋл Ибери ши Антонїе Меїа дин партѣ лꙋй А. Л. Сантана, Генералꙋл де кѫпетенїе ал армїей Мезикане, ши Бригадир Генералꙋл Соломон, ши Маїорꙋл Фꙋлгенцїо Салас дин партѣ лꙋй Дон Исидро Барадас, Генералꙋл ощилор спанїоале нъвълитоаре асꙋпра републичей Мезикꙋлꙋй, скимбѫндꙋшй респективеле лор пленипотенцїй, саꙋ ꙟвоит ꙟтрꙋ ачесте ꙋрмътоаре:

1 Мѫйне диминѣцъ ла 9 чѣсꙋрй, трꙋпеле спанїолещй вор дешерта четатѣ де

лѫнгѫ Барѫ бѫтѫнд добеле, солдацїй вор аве армеле лор спре але да ꙟмѫна дивизїей Меѯикане прекꙋм ши тоате мꙋницїиле лор де рѫзбою, їй вор фи сꙋпт дирекцїа Генералꙋлꙋй М. де Мїер и Теран сꙋбкомендантꙋл армїей Меѯикане. Нꙋмителе трꙋпе вор ꙟтовѫрѫши пе офицерїй лор ла Тампико де Тамопилас. ачещїй де пе ꙋрмѫ вор аве сѫбїиле сале

2 А доꙋа зи ла 6 чеаꙋрй диминеаца, тоатѫ дивизїа спанїоалѫ че кꙋпринде Тампико де Тамопилас ва пꙋрчеде ла квартиреле де џос дела Алтамира сꙋпт комада Генералꙋлꙋй де Мїер и Теран, ши ва да ꙟ мѫйниле Меѯиканилор армеле сале, стеагꙋриле ши мꙋницїиле сале де рѫзбою; офицерїй вор аве сѫбїиле сале.

3 Армїа ши репꙋблика Меѯиканѫ кизешлꙋеск кꙋ челе май сфинте џѫрꙋинце скѫпаре вїецей ши а аверилор партикꙋларе афїеще кѫрїа персоане дин армїа нѫвѫлитоаре.

4 Дивизїа спанїоалѫ се ва мꙋта ꙟн Орашꙋл де Викторїа ꙋнде ї ва рѫмѫне пѫнѫ кѫнд се ва ꙟбѫрка кѫтрѫ Хавана.

5 Генералꙋлꙋй спанїол исе ꙟвоеще слобозенїе де а тримите ла Хавана ꙋнꙋл сеꙋ дой офицерй, спре а мижлочи корѫбїй пентрꙋ транспортꙋл трꙋпелор сале ла нꙋмитꙋл лиман.

6 Г. спанїол ва плѫти келтꙋала че ва ꙋрма кꙋ цинере дивизїей сале пе време кѫт ва лѫкꙋи ꙟцара ачеаста, прекꙋм ши келтꙋелеле транспортꙋлꙋй.

7 Болнавїй ши рѫницїй дин дивизїа спанїоалѫ, карїй нꙋ сѫнт ꙟ старе де а пꙋте мерџе, вор рѫмѫне ꙟн Орашꙋ Тампико де Тамопилас пѫнѫ кѫнд сѫ вор пꙋте мꙋта ла спиталꙋл армїей Меѯикане, ꙋнде се вор кѫꙋта пе сокотеала армїей спанїоале, каре пентрꙋ а лор кѫꙋтаре ва да ꙋн хирꙋрг, сꙋбофицерй ши солдацй.

8 Багажꙋл требꙋинчос пентрꙋ траспортꙋл лор рѫмѫне ла ꙟгрижире дивизїей спанїоле, каре ва аве а плѫти провизїиле ши келтꙋала дрꙋмꙋлꙋй дꙋпѫ тарифеле обичнꙋите ꙟ царѫ.

9 Колонелꙋл дивизїей а армїей спанїоале есте ꙟсерчинат кꙋ пꙋнере ꙟлꙋкраре ачестей ꙟвоеле че се атинџе де трꙋпеле четѫцей; ел есте асеменеа ꙟсерчинат де а мижлочи тречере Генералꙋлꙋй че комендꙋеще понтꙋл нꙋмит Дона Џецилїа.

10 Г. Мїер и Теран ва рѫндꙋи дой офицерй, карїй аꙋ се ꙟплинеаскѫ пꙋнере ꙟлꙋкраре а май сꙋс ꙟсемнателор артикꙋле.

(ꙋрмеазѫ искѫлитꙋриле)

Ратификат: Антонїе Лопец де Сатана
Ратификат: Исидро Барадас.

Понтꙋрй адꙋоџите

Дакѫ ар соси ꙟ лиманꙋл ачеста нискай трꙋпе спанїолещй дин дивизїа Генералꙋлꙋй Барадас, ли се ва ꙟпїедека дебѫркаре ши лисе ва фаче кꙋноскꙋтѫ ачеастѫ ꙟвоалѫ.

Понтꙋл че саꙋ пꙋс ꙟнаинте де кѫтрѫ Г. Меѯикан:

Генералꙋл, офицерїй ши солдацїй дин дивизїа нѫвѫлитоаре, џꙋрꙋеск формалник де а нꙋсе май ꙟтоарна вре о динеоарѫ пе пѫмѫнтꙋл Меѯикꙋлꙋй, ничй де а май пꙋрта армеле ꙟпротива репꙋбличей. (ꙋрмеазѫ искѫлитꙋриле ши ратификацїиле ка деасꙋпра)

Г. Сантана ешинд дин Тампико аꙋ пꙋрчес ла Вера-крꙋц, iар Г. Барадас кꙋ 6 дин айсей офицерй се ꙟбѫркасе ꙟтрꙋн вас мик, дꙋпѫ пꙋцин аꙋ аџꙋнс ла Орлеана ноꙋѫ, ꙋнде се зиче кѫ аре се нѫймеаскѫ корѫбїй де транспорт.

ꙟЩIИНЦАРЕ

Редакцїа Албиней Ромѫнещй iарѫш ꙟн адꙋчере аминте ꙟсемнеазѫ бине воиторилор сѫй четиторй прецꙋл пренꙋмерацїей ла ачеастѫ газетѫ, че есте пе џꙋмѫтате де анꙋ дой галбенй дела 15 Iанꙋарїе пѫнѫ ла 15 юнїе 1830, ши пофтеще май вѫртос пре чїй дин Молдова ка пѫнѫ ла 30 але кꙋргѫтоарей, сѫ бине воаскѫ а тримите сꙋс арѫтатꙋл прецꙋ, чїй дин Ешй ла кантора редакцїей ꙟн М. Оф. трї ерархй, iарѫ чїй де пела цинꙋтꙋрй ла Д. лор комисїонарїй редакцїей.

Зиоа	Обсервацїей	Калдомесор	Греомесор	Старе аерꙋлꙋй
18	декемврїе диминеаца ла 8 ч	— 7	28 - 7	ноꙋр

Ла 20 декемврїе Соареле рѫсаре ла 3 ч. 34 м Амеазѫ зи вине ла 7 ч. 47 м